

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
КОМУНАЛЬНИЙ ПОЗАШКІЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДОНЕЦЬКА ОБЛАСНА МАЛА АКАДЕМІЯ НАУК
УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ»

ПОГОДЖЕНО

Протокол засідання науково-методичної (експертної) ради
Донецького обласного інституту
післядипломної педагогічної освіти

№ 3 від 21 червня 2019 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ директора департаменту
освіти і науки Донецької обласної
державної адміністрації

№ 312/163 - від 05.09. 2019 р.
19-01

Навчальна програма з позашкільної освіти
дослідницько-експериментального напрямку
«Українська література»

Автор:

Нікольченко Марія Владиславівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української філології Маріупольського державного університету

Рецензенти:

Євмененко Є.В. – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української філології Маріупольського державного університету

Мельничук І.В. – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української філології Маріупольського державного університету

СХВАЛЕНО

Протокол засідання педагогічної ради
комунального позашкільного навчального
закладу «Донецька обласна Мала академія
наук учнівської молоді»

14.05.2019 № *2*

ПРОГРАМА
«Українське література»
Основний рівень
ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Сучасна освіта має створити умови для розвитку аналітико-синтетичного, логічного, творчого та образного мислення учнів шляхом вироблення системи позакласної та позашкільної дослідницько-пошукової і літературно-творчої роботи школярів. Підставою для створення такої освітньої системи має стати концепція сучасної філософії про людину як носія сукупності суспільних відносин, де вона є суб'єктом діяльності, пізнання й спілкування. Саме засвоєння учнями старшої школи різних видів діяльності забезпечуватиме навчально-пізнавальний, мотиваційно-оцінний, діяльнісно-пошуковий і контрольньо-рефлексивний аспекти навчання, сприятиме фаховому виборові та майбутньому самоутвердженню в обраній професійній діяльності.

Літературно-мистецька освіта школярів передбачає формування спеціальних навичок читацької діяльності школярів шляхом уведення їх у науковий простір через участь у роботі секцій Малої академії наук. Головними завданнями таких гуртків, секцій має бути розвиток читацької компетентності й широкої культури школярів, поглиблення їхньої літературно-мистецької освіти, виявлення філологічних та науково-дослідницьких здібностей обдарованої молоді.

Метою навчальної програми є формування здібностей особистості під час науково-дослідницької діяльності у галузі українського літературознавства.

Основні завдання полягають у формуванні в учнів таких компетентностей:

- *пізнавальної*: поглиблення літературознавчих, краєзнавчих та культурологічних знань; розширення системи знань з історії та теорії літератури; прищеплення інтересу до наукового пізнання української літератури; ознайомлення зі специфікою науково-дослідницької роботи; виховання інтересу до творчої, пошукової діяльності;

- *практичної*: розвиток читацьких умінь, навичок працювати з різноманітними літературними творами; вироблення вміння використовувати самостійно здобуті знання для розв'язання визначеного навчального завдання з літератури; формування навичок пошуково-дослідницької діяльності;

- *творчої*: формування самостійного, критичного, творчого мислення; розвиток літературно-творчих та мовленнєвих здібностей, мотиваційної сфери, чутливості до нових ідей, умінь творчо підходити до розв'язання різного роду навчальних завдань; підвищення інтересу до пізнавальної і пошукової діяльності;

- *соціальної*: виховання засобами художнього слова моральної, естетичної культури, національної самосвідомості та власної людської гідності; розвиток умінь виявляти творчу самостійність, ініціативу, волю, організувати власну діяльність, володіти правилами етики, співробітництва; реалізація творчих здібностей; допомога у профорієнтації.

Програма розрахована на навчання учнів 9–11 класів і передбачає навчання дітей у групі основного рівня упродовж одного року. На опрацювання навчального матеріалу відводиться 216 год (6 год на тиждень). Кількісний склад навчальної групи –15 учнів.

У змісті програми враховані вимоги Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти з галузей «Мова і література», «Суспільствознавство», «Естетична культура». Навчальна програма передбачає поєднання теоретичного матеріалу з практичними завданнями. На заняттях секції використовуються основні традиційні методи навчання (пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, евристичний, дослідницький, метод взаємодії слухача та викладача, метод самостійної роботи слухача) і нові інтерактивні методики навчання (робота в парах, групах, мікрофон, мозковий штурм, тощо). Серед організаційних форм перевага надається навчальній лекції, лекції з коментарем, практичним заняттям, семінарам, самостійній роботі, індивідуальній, бібліографічній діяльності. Індивідуальна робота передбачає консультації з науково-дослідницької роботи, роботу в бібліотеках, роботу з каталогами, інтерв'ювання, анкетування, підготовку до різноманітних конкурсів. Контроль знань здійснюється у формі тестування, перевірки творчих робіт, розв'язання евристичних та проблемно-пошукових завдань. На заняттях секції застосовуються різноманітні засоби навчання: друковані, технічні, екранні, засоби слухової наочності.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ п/п	Розділ, тема	Форми роботи	Дата	Кількість годин
Настановча сесія (7 годин)				
1.	Мета, завдання навчального курсу з української літератури. Ознайомлення з порядком і планом роботи секції «Українська література»	Лекція		1
2.	Вступ. Література як вид мистецтва. Літературознавство як наука про мистецтво слова	Лекція		1
3.	Написання твору-роздуму «Чому я люблю читати»	Практика		1
4.		Практика		1
5.	Вступний контроль	Online-контрольна робота		1
6.		Online-контрольна робота		1
7.		Online-контрольна		1

		робота	
Міжсесійний період (168 години)			
8.	Загальне поняття про літературознавство	Лекція	1
9.	Основні розділи літературознавства: історія літератури, теорія літератури, літературна критика.	Лекція	1
10.		Практика	1
11.	Допоміжні літературознавчі дисципліни: текстологія	Лекція	1
12.		Практика	1
13.		Індивідуальна робота	1
14.	Допоміжні літературознавчі дисципліни: бібліографія, історіографія	Лекція	1
15.	Допоміжні літературознавчі дисципліни: бібліографія, історіографія	Практика	1
16.	Укладання списку літератури та джерел до наукової роботи	Самостійна робота	1
17.	Літературознавство й суміжні науки.	Лекція	1
18.		Лекція	1
19.		Консультація	1
20.	Лексикографія як наука. Роль лексикографічних праць у літературознавчому дослідженні	Лекція	1
21.	Укладання термінологічного словничка за темою наукового дослідження	Практика	1
22.		Самостійна робота	1
23.	Література як мистецтво. Місце літератури серед інших видів мистецтва.	Лекція	1
24.		Самостійна робота	1
25.	Вибір теми наукової роботи з української літератури	Консультація	1
26.	Література й синтетичні мистецтва	Лекція	1
27.		Практика	1
28.	Складання плану наукової роботи з української літератури	Консультація	1
29.	Література й засоби масової комунікації	Лекція	1
30.	Об'єкт і зміст художньої літератури. Образність як властивість літератури	Лекція	1
31.	Особливості підготовки доповіді та мультимедійної презентації з	Консультація	1

	української літератури			
32.	Художній образ. Художній вимисел.	Лекція		1
33.	Умовність і життєподібність.	Консультація		1
34.	Особливості структури наукового дослідження	Консультація		1
35.	Підготовка до семінару «Літературно-художній образ. Різновиди образів».	Самостійна робота		1
36.	Семінар «Літературно-художній образ. Різновиди образів».	Практика		1
37.		Практика		1
38.	Особливості доповіді та мультимедійної презентації на тему «Мій улюблений художній образ»	Лекція		1
39.		Консультація		1
40.		Додаткові навчальні програми		1
41.	Художній світ літературного твору	Лекція		1
42.	Художній світ літературного твору	Лекція		1
43.	Особливості структури наукової роботи з української літератури	Консультація		1
44.	Персонаж та його ціннісна орієнтація. Персонаж і письменник (герой і автор)	Лекція		1
45.		Практика		1
46.		Самостійна робота		1
47.	Свідомість і самосвідомість персонажа. Психологізм	Лекція		1
48.		Індивідуальна робота		1
49.	Особливості створення доповіді на тему: «Мій улюблений літературний персонаж»	Практика		1
50.	Портрет персонажа. Діалог і монолог як засіб розкриття характерів персонажів	Лекція		1
51.		Консультація		1
52.	Аналіз портретної характеристики, мовлення персонажа	Індивідуальна робота		1
53.	Природа в літературному творі. Роль пейзажу	Лекція		1
54.	Природа в літературному творі. Роль пейзажу	Додаткові навчальні програми. Екскурсія		1
55.	Особливості художнього часу і простору	Консультація		1
56.	Сюжет та його функції. Особливості	Лекція		1

57.	сюжету і конфлікту в художньому творі	Лекція	1
58.		Практика	1
59.	Композиція літературного твору	Лекція	1
60.		Консультація	1
61.		Самостійна робота	1
62.	Художня мова. Лексичний і синтаксичний рівні художньої мови	Лекція	1
63.		Індивідуальна робота	1
64.	Фоніка (звукова організація художньої мови).	Лекція	1
65.		Практика	1
66.	Основи віршування. Системи віршування (силабічна, силабо-тонічна, тонічна)	Консультація	1
67.		Самостійна робота	1
68.	Фольклорне віршування. Верлібр	Лекція	1
69.		Консультація	1
70.	Практична робота. Аналіз художнього твору	Практика	1
71.	Строфічна організація поетичного твору	Лекція	1
72.		Консультація	1
73.	Практична робота. Строфічна організація поетичного твору	Практика	1
74.	Поділ літератури на роди, жанри, жанрові форми	Індивідуальна робота	1
75.	Лірика: жанри, жанрові форми	Лекція	1
76.		Консультація	1
77.	Епос: жанри, жанрові форми	Лекція	1
78.		Додаткові навчальні програми	1
79.	Практична робота. Епос: жанри, жанрові форми	Практика	1
80.	Драма: жанри, жанрові форми	Лекція	1
81.		Консультація	1
82.	Ліро-епос та інші міжродові та суміжні утворення.	Лекція	1
83.	Ліро-епос та інші міжродові та суміжні утворення.	Самостійна робота	1
84.	Виконання контрольної роботи	Поточний контроль	1
85.		Поточний контроль	1

86.		Поточний контроль	1
87.	Загальне поняття стилю, його літературознавче трактування	Лекція	1
88.		Практика	1
89.	Стиль літературного твору, творчості письменника, групи письменників	Консультація	1
90.		Індивідуальна робота	1
91.	Чинники, що визначають своєрідність стилю літературного твору	Самостійна робота	1
92.	Виконання творчих завдань на закріплення вмінь визначати та аналізувати стиль літературного твору, стильову манеру творчості письменника	Практика	1
93.		Самостійна робота	1
94.	Підготовка доповіді та мультимедійної презентації на тему «Стильові особливості творчості улюбленого письменника»	Консультація	1
95.		Практика	1
96.		Індивідуальна робота	1
97.		Самостійна робота	1
98.	Поняття літературного процесу, його зв'язок із розвитком суспільства. Проблема традицій і новаторства	Лекція	1
99.		Лекція	1
100.		Консультація	1
101.	Національна своєрідність літературного процесу	Лекція	1
102.		Консультація	1
103.		Індивідуальна робота	1
104.	Семінар «Літературний процес та осмислення його зв'язків із суспільним життям»	Практика	1
105.		Практика	1
106.	Написання твору на тему «Проблема традицій і новаторства в розвитку української літератури періоду... (на вибір)»	Самостійна робота	1
107.	Загальне поняття про літературну епоху, напрям, течію, школу. Своєрідність літератури античності	Лекція	1
108.		Консультація	1
109.		Консультація	1
110.	Основні риси літератури епохи середньовіччя	Лекція	1
111.		Консультація	1
112.		Самостійна робота	1

113.	Особливості літературного розвитку ренесансу	Лекція	1
114.	Своєрідність літератури бароко.	Лекція	1
115.	Українське бароко	Консультація	1
116.		Індивідуальна робота	1
117.	Літературна специфіка	Лекція	1
118.	просвітництва (класицизм і сентименталізм)	Практика	1
119.	Література романтизму, тип	Лекція	1
120.	романтичного героя	Консультація	1
121.		Самостійна робота	1
122.	Реалізм як літературний напрям	Лекція	1
123.		Практика	1
124.		Додаткові навчальні програми	1
125.	Модернізм, його напрями й течії	Лекція	1
126.		Практика	1
127.		Самостійна робота	1
128.	Головні ознаки постмодерної літератури	Лекція	1
129.		Практика	1
130.	Проведення самостійно підготовленого заняття на тему «Сучасна постмодерна українська література: загальна характеристика, нові імена, літературні течії, організації»	Самостійна робота	1
131.	Семінар «Особливості літератури доби античності, середньовіччя, ренесансу, бароко, просвітництва, романтизму, реалізму, модернізму, постмодернізму»	Практика	1
132.		Практика	1
133.		Практика	1
134.	Підготовка доповіді та мультимедійної презентації на тему «Жанрові особливості української літератури доби... (на вибір слухача)»	Консультація	1
135.		Індивідуальна робота	1
136.	Семінар «Література рідного краю»	Практика	1
137.	Наукова творчість як одна з умов розвитку філологічної обдарованості. Основні принципи	Лекція	1
138.		Практика	1
139.		Консультація	1

	дослідження. Опис і аналіз, літературознавча інтерпретація, контекстуальне вивчення			
140.	Методологія наукового дослідження.	Лекція		1
141.	Біографічний та культурно-історичний методи вивчення літературного твору.	Практика		1
142.	Порівняльно-історичний метод дослідження	Консультація		1
143.	Психологічний та психоаналітичний підходи до вивчення літератури	Лекція		1
144.		Консультація		1
145.	Основи структурно-семіотичного методу дослідження	Лекція		1
146.		Індивідуальна робота		1
147.	Принципи пострадянської критики та їх застосування у вивченні літературних явищ	Консультація		1
148.		Самостійна робота		1
149.	Перспективні напрями наукових досліджень у літературознавстві.	Консультація		1
150.	Методи дослідження. Теоретична та практична цінність науково-дослідницької роботи	Лекція		1
151.		Практика		1
152.	Ознайомлення з різновидами каталогів у бібліотеці, оформлення талона замовлень у бібліографічному відділі; презентація «Українського філологічного Інтернету»; обробка даних електронної мережі	Додаткові навчальні програми		1
153.	Виконання творчих завдань на закріплення вмінь користуватися різними методами дослідження літературного твору	Практика		1
154.		Індивідуальна робота		1
155.	Основні вимоги до написання різних видів учнівських дослідницьких робіт	Лекція		1
156.	Вибір теми наукового дослідження.	Консультація		1
157.	Чіткість та науковість формулювання теми. Об'єкт та предмет дослідження	Самостійна робота		1
158.	Структура наукового дослідження.	Лекція		1
159.	План роботи	Лекція		1
160.		Практика		1
161.	Вступна частина наукової роботи.	Лекція		1

162.	Мета та завдання дослідження	Консультація		1
163.	Вступна частина наукової роботи. Мета та завдання дослідження. Практична робота	Практика		1
164.	Аналіз проблеми в науковій літературі й практиці.	Лекція		1
165.	Обґрунтування актуальності і відповідності проблеми сучасним вимогам суспільства	Індивідуальна робота		1
166.	Вступна частина наукової роботи.	Лекція		1
167.	Мета та завдання дослідження. Аналіз проблеми в науковій літературі й практиці. Обґрунтування актуальності і відповідності проблеми сучасним вимогам суспільства	Індивідуальна робота		1
168.	Пошук інформації та методика	Консультація		1
169.	опрацювання наукової літератури	Самостійна робота		1
170.	Практична робота. Розробка	Практика		1
171.	концепції дослідження, визначення	Практика		1
172.	мети та завдань роботи. Створення перспективного схематичного плану дослідницької діяльності. Складання плану наукової роботи. Вибір методів дослідження. Підбір теоретичних, критичних та історико-літературних джерел, необхідних для роботи.	Практика		1
173.	Бібліографічний опис наукових джерел, специфіка їх опрацювання	Лекція		1
174.		Індивідуальна робота		1
175.	Основні вимоги до написання різних видів учнівських дослідницьких робіт.	Консультація		1
Дослідницько-експериментальна сесія (11 годин)				
176.	Науково-практична конференція			8
177.				
178.				
179.				
180.				
181.				

182.				
183.				
184.	Підсумковий контроль			3
185.				
186.				
Міжсесійний період (30 годин)				
187.	Вимоги до оформлення науково-дослідницьких робіт	Лекція		1
188.		Практика		1
189.	Ознайомлення з різновидами каталогів у бібліотеці, оформлення талона замовлень у бібліографічному відділі; презентація «Українського філологічного Інтернету»; обробка даних електронної мережі	Додаткові навчальні програми		1
190.	Редагування та корегування роботи	Лекція		1
191.		Консультація		1
192.	Редагування та корегування роботи. Практична робота	Практика		1
193.	Основи ораторського мистецтва	Консультація		1
194.	Мовленнєва комунікація, її характеристики. Вербальна і невербальна комунікація, їх функції	Лекція		1
195.		Практика		1
196.	План захисту роботи. Доповідь. Логічність і послідовність викладу матеріалу	Лекція		1
197.	Правила ведення дискусії. Деякі аспекти мовленнєвої ситуації. Етикет і мовлення. Культура поведінки під час наукової доповіді	Консультація		1
198.		Практика		1
199.	Виступ перед аудиторією. Специфіка ведення наукового діалогу	Консультація		1
200.	Практична робота. Психологічний тренінг. Складання плану захисту роботи. Написання доповіді. Підготовка мультимедійної презентації. Виступ. Проведення дискусії. Обговорення виступів, визначення недоліків, коментування, поради	Практика		1
201.		Практика		1
202.	Особливості організації роботи в науковій бібліотеці	Лекція		1
203.		Лекція		1
204.	Особливості організації роботи в	Практика		1

	науковій бібліотечі.			
205.	Екскурсія до Маріупольського	Практика		1
206.	краєзнавчого музею	Практика		1
207.		Практика		1
208.	Екскурсія до Виставкового залу	Практика		1
209.	імені Куїнджі	Практика		1
210.		Практика		1
211.	Перегляд вистави у Донецькому	Практика		1
212.	академічному обласному	Практика		1
213.	драматичному театрі (м. Маріуполь)	Практика		1
214.	Відвідування етнографічного музею	Практика		1
215.		Практика		1
216.		Практика		1
Разом за навчальний рік – 216 годин				

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступне заняття

Мета, завдання навчального курсу з української літератури. Ознайомлення з порядком і планом роботи секції «Українська література».

Практична робота. Написання контрольної роботи з метою перевірки рівня підготовки учнів. Написання твору-роздуму «Чому я люблю читати».

2. Літературознавство як наука

Загальне поняття про літературознавство. Основні розділи літературознавства: історія літератури, теорія літератури, літературна критика. Допоміжні літературознавчі дисципліни: текстологія, бібліографія, історіографія. Літературознавство й суміжні науки.

Практична робота. Укладання термінологічного словничка за темою наукового дослідження

3. Література як вид мистецтва

Література як мистецтво. Місце літератури серед інших видів мистецтва. Література й синтетичні мистецтва. Література й засоби масової комунікації. Об'єкт і зміст художньої літератури. Образність як властивість літератури. Художній образ. Художній вимисел. Умовність і життєподібність.

Практична робота. Семінар «Літературно-художній образ. Різновиди образів». Підготовка доповіді та мультимедійної презентації на тему «Мій улюблений художній образ».

4. Літературний твір і його поетика

Художній світ літературного твору. Персонаж та його ціннісна орієнтація. Персонаж і письменник (герой і автор). Свідомість і самосвідомість персонажа. Психологізм. Портрет. Діалог і монолог. Природа в літературному творі. Пейзаж. Художній час і простір. Сюжет та його функції. Сюжет і конфлікт. Композиція літературного твору. Художня мова. Лексичний і синтаксичний рівні художньої мови. Фоніка (звукова організація художньої мови). Основи

віршування. Системи віршування (силабічна, силабо-тонічна, тонічна). Фольклорне віршування. Верлібр. Строфічна організація поетичного твору.

Практична робота. Виконання різноманітних завдань на закріплення вмінь аналізувати персонажів літературного твору; формування навичок аналізу часово-просторової організації літературного твору, сюжету й композиції; визначення віршової організації поетичного твору.

5. Системний характер літератури

Поділ літератури на роди, жанри, жанрові форми. Лірика: жанри, жанрові форми. Епос: жанри, жанрові форми. Драма: жанри, жанрові форми. Ліро-епос та інші міжродові та суміжні утворення.

Практична робота. Виконання творчих завдань на закріплення вмінь визначати і характеризувати роди, жанри і жанрові форми літературних творів. Написання тесту.

6. Літературний стиль

Загальне поняття стилю, його літературознавче трактування. Стиль літературного твору, творчості письменника, групи письменників. Чинники, що визначають своєрідність стилю літературного твору.

Практична робота. Виконання творчих завдань на закріплення вмінь визначати та аналізувати стиль літературного твору, стильову манеру творчості письменника. Підготовка доповіді та мультимедійної презентації на тему «Стильові особливості творчості улюбленого письменника».

7. Літературний процес

Поняття літературного процесу, його зв'язок із розвитком суспільства. Проблема традицій і новаторства. Національна своєрідність літературного процесу.

Практична робота. Семінар «Літературний процес та осмислення його зв'язків із суспільним життям». Написання твору на тему «Проблема традицій і новаторства в розвитку української літератури періоду... (на вибір)».

8. Літературна епоха, напрям, течія, школа

Загальне поняття про літературну епоху, напрям, течію, школу. Своєрідність літератури античності. Основні риси літератури епохи середньовіччя. Особливості літературного розвитку ренесансу. Своєрідність літератури бароко. Літературна специфіка просвітництва (класицизм і сентименталізм). Література романтизму, тип романтичного героя. Реалізм як літературний напрям. Модернізм, його напрями й течії. Головні ознаки постмодерної літератури.

Практична робота. Семінар «Особливості літератури доби античності, середньовіччя, ренесансу, бароко, просвітництва, романтизму, реалізму, модернізму, постмодернізму». Підготовка доповіді та мультимедійної презентації на тему «Жанрові особливості української літератури доби... (на вибір слухача)». Проведення самостійно підготовленого заняття на тему «Сучасна постмодерна українська література: загальна характеристика, нові імена, літературні течії, організації». Семінар «Література рідного краю».

9. Принципи й методи дослідження літературного твору

Наукова творчість як одна з умов розвитку філологічної обдарованості. Основні принципи дослідження. Опис і аналіз, літературознавча інтерпретація, контекстуальне вивчення. Біографічний та культурно-історичний методи вивчення літературного твору. Порівняльно-історичний метод дослідження. Психологічний та психоаналітичний підходи до вивчення літератури. Основи структурно-семіотичного методу дослідження. Принципи постколоніальної критики та їх застосування у вивченні літературних явищ.

Практична робота. Виконання творчих завдань на закріплення вмінь користуватися різними методами дослідження літературного твору.

10. Організація науково-дослідницької діяльності

Перспективні напрями наукових досліджень у літературознавстві. Вибір теми наукового дослідження. Чіткість та науковість формулювання теми. Об'єкт та предмет дослідження. Структура наукового дослідження. План роботи. Вступна частина наукової роботи. Мета та завдання дослідження. Аналіз проблеми в науковій літературі й практиці. Обґрунтування актуальності і відповідності проблеми сучасним вимогам суспільства. Методи дослідження. Теоретична та практична цінність науково-дослідницької роботи. Пошук інформації та методика опрацювання наукової літератури.

Практична робота. Розробка концепції дослідження, визначення мети та завдань роботи. Створення перспективного схематичного плану дослідницької діяльності. Складання плану наукової роботи. Вибір методів дослідження. Підбір теоретичних, критичних та історико-літературних джерел, необхідних для роботи. Ознайомлення з різновидами каталогів у бібліотеці, оформлення талона замовлень у бібліографічному відділі; обробка даних електронної мережі.

11. Написання та оформлення наукової роботи

Науковий стиль, його підстил. Сфера використання, типові стилістичні огріхи. Основні вимоги до написання різних видів учнівських дослідницьких робіт. Вимоги до оформлення науково-дослідницьких робіт. Бібліографічний опис наукових джерел, специфіка їх опрацювання. Редагування та корегування роботи.

Практична робота. Створення вступної частини наукового дослідження. Узагальнення попередньої підготовчої роботи (обґрунтування актуальності, новизни, мети та завдань дослідження, короткий огляд ступеня розробки проблеми). Структурування основної частини наукової роботи, укладання розділів. Опрацювання наукової літератури й систематизація прочитаного: конспектування, складання тез і тематичних виписок. Обробка фактичного матеріалу: карткування, цитування, виписки, систематизація та диференціація матеріалу. Тлумачення невідомих термінів, робота зі словниками та довідниками. Оформлення посилань на опрацьовану наукову літературу. Робота над розділами, параграфами основної частини наукового дослідження. Поглиблена розробка авторської гіпотези. Змістовий виклад матеріалу наукового дослідження, логічність та послідовність теоретичних та практично-експериментальних положень дослідження. Введення та оформлення графічного та ілюстративного матеріалу. Формування висновків до кожного

розділу, параграфа, узагальнюючий аналіз зібраного фактичного матеріалу. Обробка і критичний аналіз результатів наукової роботи. Узагальнення та формулювання висновків. Формування списку використаної літератури. Укладання додатків до наукової роботи. Редагування та корегування роботи, підготовка матеріалів до друку.

12. Ораторське мистецтво. Наукова дискусія

Основи ораторського мистецтва. Мовленнєва комунікація, її характеристики. Вербальна і невербальна комунікація, їх функції. План захисту роботи. Доповідь. Логічність і послідовність викладу матеріалу. Оформлення наочних матеріалів та використання технічних засобів. Правила ведення дискусії. Деякі аспекти мовленнєвої ситуації. Етикет і мовлення. Культура поведінки під час наукової доповіді. Виступ перед аудиторією. Специфіка ведення наукового діалогу.

Практична робота. Складання плану захисту роботи. Написання доповіді. Підготовка мультимедійної презентації. Виступ. Проведення дискусії. Обговорення виступів, визначення недоліків, коментування, поради.

13. Екскурсії, конкурси, тематичні заходи

Екскурсії до музеїв, відвідування виставок, концертів, театрів, кінотеатрів. Участь у конференціях, олімпіадах, конкурсах, вікторинах, виставках. Організація та проведення свят, концертів, вечорів.

14. Підсумкове заняття

Підбиття підсумків роботи гуртка протягом року. Презентація кращих учнівських науково-дослідницьких робіт. Поради і рекомендації щодо подальшої науково-дослідницької діяльності.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Слухачі мають знати:

- основні історико-літературні поняття: «літературознавство як наука», «література як вид мистецтва», «художній світ літературного твору», «сюжет та його функції, композиція літературного твору», «художня мова», «основи віршування», «роди, жанри і жанрові форми літературних творів», «літературний стиль», «літературний процес», «літературна епоха, напрям, течія, школа», «принципи й методи дослідження літературного твору»;
- науково-літературну термінологію;
- наукові здобутки провідних літературознавців ХІХ–ХХ століть;
- основні засади наукової діяльності;
- вимоги до написання різних видів учнівських наукових робіт;
- ознаки та специфіку наукового стилю;
- методи літературознавчих досліджень;
- будову наукової роботи та вимоги щодо її оформлення;
- різновиди бібліотечних каталогів, правила укладання бібліографії, оформлення цитат;
- особливості тезування, конспектування, оформлення тематичних виписок;
- етапи захисту наукової роботи;
- вимоги до оформлення наочних матеріалів;

- правила культури мовлення під час захисту і ведення дискусії.
- Слухачі мають уміти:**
- використовувати літературознавчу термінологію у навчанні та науково-дослідницькій діяльності;
 - володіти методами літературознавчих досліджень;
 - складати план наукового дослідження;
 - працювати в бібліографічному відділі бібліотеки;
 - конспектувати, тезувати наукову літературу;
 - обробляти відомості з мережі Інтернет;
 - систематизувати опрацьовану наукову літературу;
 - безпосередньо та опосередковано цитувати, оформляти посилання на опрацьовану наукову літературу;
 - аналізувати наукові підходи до проблеми дослідження;
 - тлумачити терміни, гіпотези;
 - структурувати наукову роботу;
 - формулювати висновки наукового дослідження;
 - укладати список використаної літератури;
 - укладати додатки до наукової роботи;
 - редагувати та корегувати текст;
 - оформляти роботу;
 - оформляти наочні матеріали;
 - створювати мультимедійні презентації.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ОБЛАДНАННЯ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ СЕКЦІЇ «УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА»

Обладнання	Кількість, шт.
Апаратура	
Комп'ютер	1
Принтер	1
Мультимедійний проектор	1
Сканер	1
Копіювальний апарат	1
Накопичувач USB Flash-drive	За потребою
Канцелярське приладдя	
Ватман А-1	За потребою
Папір друкарський	За потребою
Ручки кулькові	За потребою
Олівці креслярські	За потребою
Фломастери	За потребою
Ножиці	За потребою
Гумка	За потребою

Скріпки, кнопки	За потребою
Папки	За потребою
CD-DVD-диски	За потребою

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. М. Зубрицької. – 2-е вид., доп. – Львів: Літопис, 2002. – 832 с.
2. Балагура Т. Наукова робота учнів – міф чи реальність? / Т. Балагура // Укр. мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2004. – № 2. – С. 97–101.
3. Білецький Л. Основи української літературно-наукової критики / Л. Білецький. – К.: Либідь, 1998. – 405 с.
4. Богдан С. Наукова робота в МАН: метод. рек. до її написання й оформлення / С. Богдан. – Луцьк, 1995. – 25 с.
5. Богдан С. Науковий текст і його назва / С. Богдан. – Луцьк, 1997. – 15 с.
6. Богдан С. Як вибрати тему наукової роботи?: метод. рек. для слухачів МАН / С. Богдан. – Луцьк, 2001. – 10 с.
7. Возняк М. Історія української літератури: навч. вид.: у 2 кн. – Львів : Світ, 1994. – Кн. 1-2.
8. Галич О. Теорія літератури: підруч. / О. Галич, В. Назарець, Є. Васильєв. – К.: Либідь, 2001. – 488 с.
9. Голобородько В. Наукова робота учнів / В. Голобородько. – Харків: Видав. група «Основа», 2005. – 208 с.
10. Демчик О. МАНівська робота – не реферат, а серйозне наукове дослідження... Мрія чи реальність?: здобутки учнів Кам'янець-Подільського ліцею на III етапі конкурсу-захисту МАН у секції «Філологія і мистецтвознавство» / О. Демчик // Укр. мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2002. – № 5. – С. 102-108.
11. Єфремов С.О. Історія українського письменства / С.О. Єфремов. – К.: Феміна, 1995. – 688 с.
12. Заболотний О. Формування науково-дослідницьких здібностей учнів на уроках української мови / О. Заболотний // Укр. мова й література в школі. – 2003. – № 2. – С. 28-30.
13. Зеров М. Українське письменство / М. Зеров; упоряд. М. Сулима; післям. М. Москаленка. – К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2003. – 1302 с.
14. Ісаєва О. Методичні рекомендації щодо підготовки і написання наукових досліджень із літератури в системі Малої академії наук України / О. Ісаєва // Всесвітня л-ра в середніх навч. закладах України. – 2005. – № 10. – С. 41–46.
15. Коваленко В. «Якого кольору пісня жайворонка?..»: методика роботи з літературно обдарованими дітьми / В. Коваленко // Укр. л-ра в загальноосвітній школі. – 2004. – № 12. – С. 15-18.

- 16.Компанцева Л. Український філологічний Інтернет – новий комунікативний досвід / Л.Компанцева // Укр. мова й літ. в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2004. – № 1. – С. 194-200.
- 17.Кохтев Н.Н. Риторика: учеб. пособие для учащихся 8-11 кл. учеб. заведений с углубл. изуч. гуманитар. предметов, а также для лицеев и гимназий / Н.Н. Кохтев. – М.: Просвещение, 1994. – 207 с.
- 18.Літературознавчий словник-довідник / [Р.Т. Гром'як, Ю.І. Ковалів та ін.]. – К.: ВЦ «Академія», 1997. – 752 с.
- 19.Маланюк Є. Книга спостережень / Є. Маланюк. – К. : Атіка, 1995. – 237 с.
- 20.Мацько Л.І. Риторика: навч. посіб. / Л.І. Мацько, О.М. Мацько. – К.: Вища школа, 2003. – 311 с.
- 21.Наєнко М.К. Історія українського літературознавства /М.К. Наєнко. – К.: ВЦ «Академія», 2001. – 360 с.
- 22.Оголевець А. Як писати наукову роботу з української мови: метод. рек. для учнів гуманітарних класів шкіл нового типу / А. Оголевець // Дивослово. – 1999. – № 8. – С. 23-26.
- 23.Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі / С. Павличко. – К. : Либідь, 1999. – 448 с.
- 24.Програми з позашкільної освіти. Дослідницько-експериментальний напрям / [Л.Л. Барановська, О.В. Биковська, О.І. Борзенко та ін.; упоряд. О.В. Лісовий, С.О. Лихота]. – К.: ТОВ «Інформаційні системи», 2010. – 124 с. – Вип. 2.
- 25.П'ятницька-Позднякова І.С. Основи наукових досліджень у вищій школі : навч. посіб. / І.С. П'ятницька-Позднякова. – К. : ІМОЛА, 2003. – 116 с.
- 26.Скиба О. Методологія підготовки учнівських науково-дослідницьких робіт з фольклористики / О. Скиба // Укр. літ. в загальноосвітній школі. – 2004. – № 3. – С. 36-39.
- 27.Ткаченко А.О. Мистецтво слова: вступ до літературознавства: підруч. для гуманітаріїв / А.О. Ткаченко. – К.: Правда Ярославичів, 1998. – 448 с.
- 28.Томан І. Мистецтво говорити: пер. з чес. / І. Томан. – 2-е вид. – К. : Політвидав України, 1989. – 293 с.
- 29.Українська мова й література : програми факультативних та спеціальних курсів: 7-11 кл. / Відп. за вип. В.Л. Федоренко. – К., 2007. – 252 с. – Вип. 1.
- 30.Чижевський Д.І. Порівняльна історія слов'янських літератур: у 2 кн. / Д.І. Чижевський. – К.: Академія, 2005. – 288 с.
- 31.Чижевський Д. Історія української літератури: від початків до доби реалізму /Д. Чижевський. – Тернопіль: Феміна, 1994. – 480 с.
- 32.Чижевський Д. Реалізм в українській літературі / Д. Чижевський. – К.: ВЦ «Просвіта», 1999. – 120 с.
- 33.Шейко В.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник / В.М. Шейко, Н.М. Кушнарєнко. – 3-є вид., стер. – К.: Знання-Прес, 2003. – 295 с.
- 34.Шиян Н. Основи організації науково-дослідницької роботи школярів / Н. Шиян, Ю. Самусенко. – Полтава, 2003. – 68 с.